

Lønnsbremser fra utlandet

■ Svensker og polakker er billigere i drift

Veksten i antall jobber er den sterkeste siden midt på 1990-tallet, og ledigheten faller kraftig. Men arbeidskraft på flyttefot inn i Norge sørger for å holde lønnsveksten nede.

SIGURD BJØRNSTAD

Fra i fjor høst til i vinter steg sysselsettingen med 33 000 personer, viser nye tall Statistisk sentralbyrå (SSB) la frem i går.

Det er et historisk høyt tall, og en må tilbake til midten av 1996 for å finne så sterk jobbvekst på så kort tid. Økonome i DnB NOR Markets kaller det en vårflom i arbeidsmarkedet.

Med det voldsomme suget etter arbeidskraft skulle LO og de andre fagforbundene ha gode kort på hånden i lønnsoppgjøret.

Men nei, lønnsoppgjøret i industrien og i bygningsbransjen har gitt sentrale tillegg som peker mot en vekst i årslønnen på 3-3,5 prosent. Det forutsetter at de lokale lønnstilleggene i bedriftene blir som gjennomsnittet for de siste årene.

Den svært lave lønnsveksten fra 2004 og 2005 kan holde seg til tross for vårflommen. Polakker og svensker på jobb jakt i Norge sørger for det.

Blikket må flyttes helt tilbake til 1995 for å finne en så lav lønnsvekst.

Hardere. Forskningsdirektør Ådne Cappelen i SSB tror de lokale tilleggene blir litt høyere enn de siste årene, og spår en lønnsvekst på 3,8 prosent i år. Det er likevel godt under det som var vanlig frem til 2004.

Han peker på to årsaker til den lave lønnsveksten i år.

– Konkurransen i arbeidsmarkedet og i produktmarkedet er blitt hardere. Arbeidstagerne må være forsiktige, og arbeidsgiverne blir gjerrigere når de føler sterkere press fra utlandet. Nord-Europa er i ferd med å bli et mer integrert arbeidsmarked, sier Cappelen.

Konsekvensen er at sterk vekst

i antall jobber og fallende ledighet tiltrekker seg ny arbeidskraft fra andre nordiske land, Polen og de baltiske landene.

– Dermed kan sysselsettingen vokse sterkt uten at lønnsveksten tar av. Tilgangen på arbeidskraft er mye mer fleksibel enn før. Hva som er norsk arbeidskraft og norsk kapital er ikke så klart lenger, sier han.

Bakover. I tillegg mener Cappelen at lønnsforhandlerne ser litt bakover i tid.

– Vi har bak oss en lang periode med høy ledighet og overskudd på arbeidskraft. Det demper nok lønnsveksten i år, sier han.

Snitt. De 33 000 nye jobbene i SSB-tallene er målt som økningen fra gjennomsnittet for de tre månedene september-november i fjor til gjennomsnittet for desember-februar.

Mellom de samme periodene falt ledigheten med 13 000 personer, ifølge SSB. Dette er det største fallet etter 1995, hvis en måler endringer mellom tremåneders perioder regnet bakover fra februar i år.

Kan snu. Men det er ikke sikkert at Adam, det vil si arbeidsgiverne, er så lenge i Paradis. Sentralbanksjef Svein Gjedrem advarer mot å bli for nærsynt i vurderingene av lønnsdannelsen.

Han sier lange perioder med moderat lønnsvekst og stigende sysselsetting ender med at lønnsveksten «tar seg kraftig opp, og sysselsettingen viker».

1998 og 2002 er to av de nærmeste «skrekkeårene» han nevner, med lønnsvekst på henholdsvis 6,2 prosent og på 5,7 prosent.

sigurd.bjornestad@aftenposten.no

«Arbeidstagerne må være forsiktige, og arbeidsgiverne blir gjerrigere når de føler sterkere press fra utlandet»

Forskningsdirektør Ådne Cappelen, Statistisk sentralbyrå

Flere nye jobber

■ Både arbeidsmarkedsetaten Aetat og Statistisk sentralbyrå kom med nye tall for ledigheten i går.

Aetats tall viser at antall registrerte ledige og personer på tiltak sank med 900 fra februar til mars, justert for sesongsvingninger. Antall nye jobber registrert av Aetat i løpet av mars var 34 prosent høyere enn for mars i fjor.

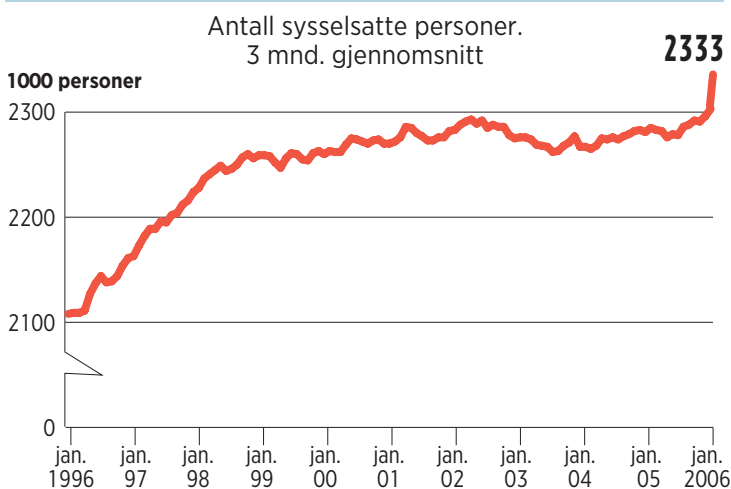
– Bedringen i arbeidsmarkedet fortsetter, sier arbeidsdirektør Yngvar Åsholt i Aetat.

På ett år har ledigheten og personer på tiltak sunket med 23 000, slik Aetat måler det. Det siste halve året har fallet vært drøyt 13 000. Ved utgangen av mars var det registrert 21 200 ledige jobber, 47 prosent flere enn for ett år siden.

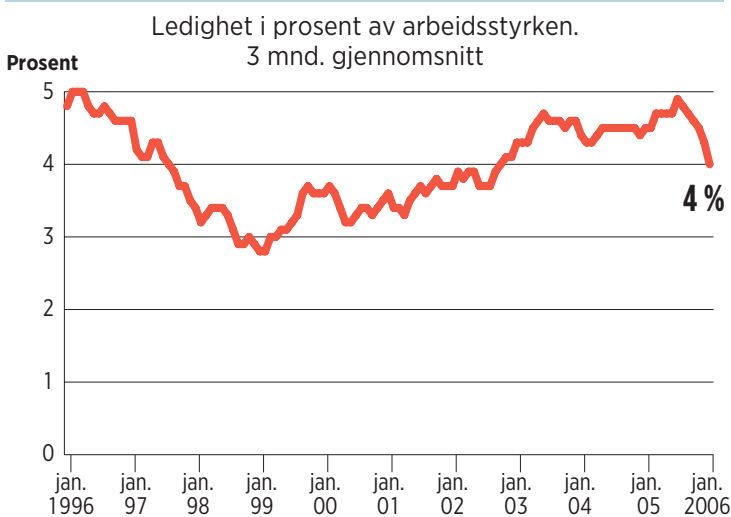

Polakker er med på å holde lønnsnivået nede. FOTO: ANNE E. NÆSS/SCANPIX

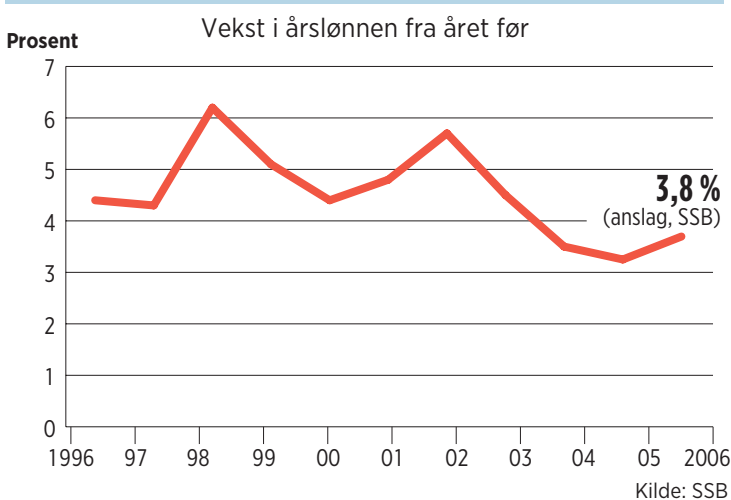
STERK VEKST I SYSSELSETTINGEN

LEDIGHETEN FALLER

FORTSATT LAV LØNNSVEKST

Aune utfordrer Fredriksen

Ocean Rig-formann Geir Aune jobber intenst for å snappe opp Eastern Drilling foran nesen på John Fredriksen.

LARS MAGNE SUNNANÅ

Etter å ha lagt inn to anonyme bud gjennom meglerhus, kom Ocean Rigs arbeidende styreformann Geir Aune i går ut av skapet:

Det er hans selskap som byr på aksjene i Eastern Drilling, og som dermed utfordrer John Fredriksens kontroll over selskapet.

Gjennom SeaDrill og Smedvig kontrollerer

Fredriksen i dag 40 prosent av aksjene i Eastern, som avholder generalforsamling i morgen.

Ocean Rig byr, gjennom meglerhuset ABG Sundal Collier, 130 kroner per Eastern-aksje. I går steg imidlertid aksjekursen på Eastern Drilling 10,7 prosent til 135 kroner, 5 kroner over budet.

Vil ha flertall. Budfristen er satt til i dag klokken 09.00. En time senere, klokken 10.00, avholder selskapet generalforsamling. Alt da har man kanskje svaret på hvem som vil få makten i riggselskapet.

Betingelsen for budet er at Ocean Rig får tilslag på minst 50 prosent av aksjene, inkludert selskapets beholdning av konvertible obligasjoner.

Til TDN Finans sier Aune at de får aksept fra de store aksjonærene, selvsagt med unntak av Fredriksens Smedvig.

Ber om en våt sommer

■ De to dyreste strømleverandørene forlanger nå over 60 øre pr. kilowatttime. Langtidshandelen med strøm indikerer et høyt prisnivå gjennom hele våren og sommeren.

– Får vi ikke en våt vår og sommer, er jeg bekymret for kommende vinter, sier informasjonsdirektør Frode Geitvik i Hafslund, som er landets største strømleverandør. Han tror strømprisene vil flate ut på et høyt nivå nå, men mangelen på snø i fjellet kombinert med lav fyllingsgrad i vannmagasinene og en vinter som ikke vil slippe taket, lover ikke godt for fortsettelsen. Men en repetisjon fra vinteren 2003, med en strømpris på 1 krone pr. kilowatttime, har Geitvik ikke tro på i år. (NTB)

John Fredriksen

Geir Aune